

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 180, of. 404,
MD-2004, Chișinău, Republica Moldova / Republic of Moldova
бул. Штефан чел Маре 180, оф. 404,
MD-2004, Кишинёв, Республика Молдова
+373 22 212 817; info@egalitate.md; www.egalitate.md

DECIZIE
din 19 iunie 2025
cauza nr. 214/23

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Carolina BAGRIN – membră
Gheorghina DRUMEA – membră
Victorina LUCA – membră
Andrei LUNGU – membru

au examinat, în ședință publică, susținerile scrise și verbale ale
petiționarului: AAAA;

reclamațiilor - Serviciu Vamal, Ministerul Finanțelor;

terților - Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei din cadrul Consiliului Raional Nisporeni;

au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. Obiectul plângerii

- 1.1. Pretinsa discriminare în exercitarea dreptul de proprietate și dreptului de beneficiere de facilități vamale și fiscale la importul vehiculului destinat conducerii/transportării persoanelor cu dizabilități.

II. Admisibilitatea obiectului plângerii

- 2.1 Plângerea corespunde cerințelor art. 13 alin. (2) al Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și nu ridică excepțiile de restituire sau inadmisibilitate prevăzute de 14 alin. (1) și art. 14¹ alin. (1) din Legea nr. 121/2012.

III. Susținerile părților

Alegațiile petiționarului:

- 3.1 Petiționarul evidențiază că este persoană cu dizabilități locomotorii severe, care necesită tratament și vizite regulate la medicii de profil. Acesta menționează că deține și cetățenia României, astfel că pe parcursul mai multor ani, în vederea realizării investigațiilor complexe, ultimul efectuează vizite regulate către specialiștii de profil din țara vecină.
- 3.2 Petiționarul susține că a cumpărat mijlocul de transport cu facilități fiscale spre sfârșitul anului 2020. La data de 04.10.2023, a primit procesul-verbal nr. BBBB din 26.09.2023, emis de Biroul Vamal Centru al Serviciului Vamal, prin care a fost informat despre lipsirea

- facilităților fiscale aplicate în privința acestuia, la importul mijlocului de transport destinate persoanei cu dizabilități, fiind obligat să achite suma de CCCC lei.
- 3.3 Petiționarul susține că potrivit procesul-verbal nr. BBBB din 26.09.2023, lipsirea de facilitățile fiscale menționate supra, a fost determinată de faptul că petiționarul a transmis vehicul său de model „Ford Tranzit” către persoane terțe care nu aveau dreptul să-l conducă.
- 3.4 Petiționarul notează că transportul importat cu facilități fiscale de către persoane cu dizabilități locomotorii poate fi condus doar de către însăși persoana cu dizabilități sau însoțitorul acesteia, înscris în certificatul eliberat de către Direcția raională de Asistență Socială și Protecție a Familiei.
- 3.5 Cu toate că automobilul acestuia în repetate rânduri a trecut vama Republicii Moldova, fiind condus de alte persoane, decât cele menționate în certificatul eliberat de către Direcția de Asistență Socială și Protecție a Familiei Nisporeni, acest lucru i-a determinat pe cei de la Serviciul Vamal să conchidă că mijlocul de transport a fost transmis de către petiționar către persoanele terțe, prezumându-se că a fost constituit dreptul de uzufruct, fapt care în opinia petiționarului nu este adevărat. Acesta susține că având necesitatea de a se deplasa regulat peste hotarele țării, deseori, însoțitorul/îngrijitorul acestuia din motive obiective nu-l putea transporta către medicii de profil, fapt care îl determina pe petiționar să se adreseze către terțe persoane pentru ajutor în transportare.
- 3.6 Petiționarul susține că solicitând de la structura de asistență teritorială eliberarea mai multor certificate pentru persoanele autorizate cu dreptul de a conduce automobilul ce îi aparține, a fost primit refuz, fiind obligat de fiecare dată să solicite eliberarea unui nou certificat de îngrijitor/însoțitor. La fel petiționarul notează că pentru a primi acest certificat este obligat să vină la structura de asistență socială teritorială cu persoana pe numele căreia se emite certificatul de însoțitor, prezentând toate actele necesare.
- 3.7 Petiționarul evidențiază că de fiecare dată la trecerea frontierei de stat a fost prezent în automobil său, iar scopul aflării în mașină a șoferilor, alții decât însoțitorul/îngrijitorul era unul de bună-credință în vederea ajutării acestora în soluționarea problemelor cu care se confruntă, și anume întâmpinarea dificultăților de deplasare individuală, necesitatea prezenței unei persoane de sprijin. Petiționarul susține că i-a fost încălcat dreptul de proprietate, acesta fiind limitat în posibilitatea folosirii propriului automobil, având necesitatea acută să se deplaseze peste hotarele țării.
- 3.8 Petiționarul consideră constatările și obligațiile impuse de către Biroul Vamal Centru al Serviciului Vamal ca fiind a fi discriminatorii și solicită intervenția Consiliului.

Susținerile reclamatului Serviciul Vamal:

- 3.9 Reclamatul a afirmat că urmare a efectuării controlului ulterior prin reverificare în privința petiționarului (verificarea corectitudinii acordării tratamentului tarifar favorabil și respectării destinației fiscale „cod scutire 975” - scutiri aplicate la importul mijloacelor de transport indiferent de termenul de exploatare, pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor) s-a constatat faptul nerespectării de către acesta a destinației finale a mărfii pentru care a fost acordat tratament tarifar favorabil.
- 3.10 Reclamatul afirmă că în procesul controlului ulterior, s-a constatat că conform formularului tipizat TV-14 Chitanța seria AC nr. 450551 din 13.02.2020, petiționarul a importat mijlocul de transport de model „FORD TRANSIT”, nr. DDDD, anul fabricării 2006, capacitatea cilindrică 2 402 cm³, diesel, greutatea 2 200 kg, cu valoarea mărfii în vamă de 80 000 lei, care a beneficiat de tratament tarifar favorabil (codul scutirii 975 – „scutiri aplicate la importul mijloacelor de transport indiferent de termenul de exploatare, pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor”) în temeiul prevederilor art. 49 alin. (3)

- din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, clasificate la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv).
- 3.11 Verificând informația din Sistemul informațional a Serviciului Vamal al Republicii Moldova „Informație despre traversarea frontierei Republicii Moldova”, reclamatul a constatat că pentru mijlocul de transport model „FORD TRANSIT” (VIN cod DDDD), cu nr. de înmatriculare EEEE, în perioada 14.02.2020 - au fost înregistrate 24 traversări a frontierei de stat (direcția intrare și ieșire) prin posturile vamale 2010 - SCULENI (PVFI, rutier) și 2030 - LEUȘENI (PVFI, rutier), la volanul căruia se aflau petiționarul, dl FFFF, dl GGGG, dl HHHH sau dl IIII.
- 3.12 Prin prisma riscului de transmitere în posesie/folosință a mijlocului de transport cu destinație specială, s-a solicitat de la Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Nisporeni, informații privind persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a petiționarului în calitate de persoană cu dizabilitate a aparatului locomotor. Prin scrisoarea nr. 869 din 12.10.2021 (nr. de intrare în SV 32424 din 12.11.2021), Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Nisporeni, a comunicat că persoană abilitată cu atribuții de însoțire/îngrijire a petiționarului este dl FFFF, fiind eliberat certificat confirmativ cu nr. 22 din 10.05.2020.
- 3.13 Drept urmare, pentru nerespectarea de către beneficiar a prevederilor legale în privința petiționarului, de către Biroul vamal Centru a fost emisă Decizia de regularizare nr. 2131 din 23.10.2023, fiind recalculate drepturile de import.
- 3.14 Conform pct. 28 a Hotărârii Guvernului nr. 474/2016, se permite conducerea mijloacelor de transport introduse în condițiile speciale doar persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor sau persoanelor abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora, împuternicite cu acest drept în baza certificatului eliberat de către structura teritorială de asistență socială. În urma utilizării de către alte persoane a mijlocului de transport importat cu scutire de plata drepturilor de import, se încalcă principiul acordării facilității fiscale și vamale prin nerespectarea destinației finale a mijlocului de transport.
- 3.15 În viziunea Serviciului Vamal, urmare a transmiterii de către petiționar în folosință dlui GGGG, dlui HHHH sau dlui IIII, mijlocul de transport care anterior a beneficiat de tratament tarifar favorabil, a fost constituit dreptul de uzufruct în beneficiul lor, fiind încălcate prevederile legale. Prin urmare a fost întocmită decizia de regularizare nr. 2131 din 23.10.2023 în suma de KKKK lei.
- 3.16 Serviciul Vamal susține că prin Decizia de regularizare nr. 2131 din 23.10.2023, dreptul petiționarului la conducerea autovehiculului nu a fost îngrădit, ci au fost anulate facilitățile vamale și fiscale aplicate, pentru nerespectarea condițiilor prevăzute de actele normative vizate. Reieșind din cele expuse supra, Serviciu Vamal susține că acțiunile organului vamal sunt legale și întemeiate, iar careva fapte discriminatorii din partea Serviciului Vamal în privința petiționarului nu sunt.
- 3.17 La fel, reclamatul notează că analizând pericolul social al încălcării legislației privind acordarea facilităților fiscale la importul mijloacelor de transport, în decursul de 2 ani au fost constatate aproximativ 160 de cazuri de utilizare a autovehiculelor importate cu facilități cu încălcarea destinației. În cazul petiționarului, colaboratorii Serviciului Vamal au constatat 24 de cazuri de traversare a frontierei de către 5 persoane în calitate de șofer, dintre care două persoane au fost abilitate cu dreptul de a conduce mijlocul de transport conform certificatului, iar 3 persoane nu au fost autorizate, ceea ce reprezintă o încălcare a restricțiilor de utilizare a acestui mijloc de transport stabilite de către legislația în vigoare. Contestația petiționarului a fost examinată de către Serviciul Vamal, fiind transmis răspunsul. Ulterior, a fost înaintată contestația tardivă. Reclamatul a subliniat că restricțiile aplicate față de mijlocul de transport sunt temporare, fiind aplicate pe perioada de 5 ani după importarea mijlocului de transport cu facilități.

Susținerile Ministerului Finanțelor

- 3.18 Reclamatul consideră că prevederile din Hotărârea Guvernului nr. 474/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială nu contravin principiului de nediscriminare. Reclamatul susține că se permite conducerea mijloacelor de transport introduse cu facilități fiscale doar de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau de către persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora, în condițiile stabilite de Guvern. Conducerea mijloacelor de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități de către alte persoane decât cele menționate mai sus și fără respectarea condițiilor stabilite de Guvern, pe perioada aflării acestora în posesia și folosința persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, se sancționează conform legislației în vigoare.
- 3.19 Reclamatul susține că extinderea dreptului de utilizare a mijlocului de transport cu destinație specială către alte persoane decât beneficiarul acestei facilități și persoana cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii nu se încadrează în scopul legii și creează situații de utilizare a mijloacelor de transport contrar destinației finale.
- 3.20 Reclamatul menționează că condițiile exhaustive de utilizare a mijloacelor de transport importate cu facilități fiscale sunt stabilite la etapa inițială, iar beneficiarul este obligat să respecte aceste condiții pentru a putea beneficia de facilități fiscale și vamale la importul mijlocului de transport.
- 3.21 Reclamatul a subliniat faptul că numărul de persoane, care sunt în drept să conducă mijlocul de transport importat cu facilități fiscale pe baza certificatului emis de către structura teritorială de asistență socială nu este limitat. Cu toate acestea, cerința deținerii certificatului este una imperativă, iar scopul acestei restricții constă în garantarea că mijlocul de transport se utilizează conform destinației finale stipulate prin lege. Mijlocul de transport se oferă anume persoanei cu dizabilități ale aparatului locomotor, care poate fi însoțită de altă persoană pe numele căreia este emis certificatul, scopul de utilizare a autovehiculului fiind strict limitat.

Susținerile persoanei terțe Ministerul Muncii și Protecției Sociale

- 3.22 Ministerul Muncii și Protecției Sociale a menționat că persoana cu dizabilități are dreptul de a importa, o dată la 5 ani, cu scutire de drepturi de import, un mijloc de transport (reutilat în mod corespunzător), clasificat la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv), indiferent de termenul de exploatare.
- 3.23 Dreptul de a beneficia de facilități fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport destinate persoanelor cu dizabilități locomotorii, a fost acordat în scopul unei mai bune mobilități a persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, care au probleme de deplasare, după caz, la locul de muncă, instituțiile medicale și de reabilitare, de asistență socială, de ocupare în câmpul muncii ș.a.m.d, și pentru a fi mai independente în viața zi de zi, respectiv pentru a-și soluționa în mare parte problemele personale.
- 3.24 Ministerul a menționat că în conformitate cu Anexa nr. 4 la Regulamentul cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 474/2016, este aprobat Certificatul confirmativ privind abilitarea persoanei cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii (eliberat persoanei care însoțește/îngrijește o persoană cu dizabilități locomotorii), destinat nemijlocit transportării persoanelor cu dizabilități locomotorii, eliberat de către structura teritorială de asistență socială, în baza evaluării inițiale și complexe, a persoanei cu dizabilități locomotorii pentru stabilirea necesităților de însoțire/îngrijire și desemnare a persoanei responsabile de aceasta.

- 3.25 În certificatul de înmatriculare a mijloacelor de transport, destinate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, în rubrica XI „Mențiuni speciale” se face mențiune „Destinație specială”. Astfel, acordarea de facilități pentru importul mijlocului de transport cu mențiunea „Destinație specială”, se acordă în exclusivitate doar pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, pentru ca acestea să fie cât mai independente în viața de zi cu zi, pentru a-și soluționa în mare parte problemele personale zilnice și nu în scopurile personale ale persoanelor abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora.
- 3.26 În aceste condiții, conducerea mijlocului de transport se permite doar de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau de către persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora, împuternicite cu acest drept, în baza certificatului din Anexa nr. 4 din Regulament menționat supra. Mai mult ca atât, conducerea mijloacelor de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități de către alte persoane decât cele menționate supra, pe perioada aflării acestora în posesia și folosința persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor se sancționează și se aplică măsuri de înlăturare de la conducerea vehiculului, conform legislației.

Susținerea persoanei terțe Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Nisporeni

- 3.27 Potrivit persoanei terțe petiționarul la data de 31.01.2020 a depus în adresa direcției o cerere privind eliberarea certificatului pentru a putea beneficia de facilități fiscale și vamale la importul unui mijloc de transport. Conform legislației în vigoare și a actelor confirmative anexate la cerere, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Nisporeni la data de 04.02.2020 a eliberat certificatul confirmativ petiționarului.
- 3.28 La data de 09.07.2020 în adresa direcției a parvenit o nouă cerere a petiționarului, în care acesta a solicitat eliberarea Certificatului confirmativ privind abilitarea altei persoane cu atribuții de însoțire și conducerea mijlocului de transport destinate persoanelor cu dizabilități locomotorii. La data de 10.07.2020 petiționarului i-a fost eliberat Certificatul Confirmativ solicitat, însoțitor fiind numit dl FFFF.
- 3.29 La data de 10.10.2023, petiționarul s-a adresat din nou Direcției cu solicitarea de a emite un nou Certificat confirmativ privind abilitarea persoanei cu atribuții de însoțire și conducerea mijlocului de transport destinate persoanelor cu dizabilități locomotorii, motivând ca însoțitorul inițial nu este mereu disponibil să îl însoțească și din cauza aceasta nu poate ajunge la toate consultațiile medicale programate. În aceeași zi i-a fost eliberat un alt certificat confirmativ, însoțitor fiind numit dl IIII.
- 3.30 Tot la cererea petiționarului din 15.11.2023, la 16.11.2023 i-a fost eliberat al treilea certificat confirmativ, însoțitor fiind dl LLLL. Reprezentanta Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Nisporeni a menționat că petiționarul este unica persoană din raion, care a solicitat emiterea certificatelor de abilitare pe numele mai multor persoane. Consultând legislația în vigoare, a fost constatat că cererea respectivă nu contravine legislației, nefiind reglementat la câte persoane trebuie să fie certificate. Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Nisporeni a eliberat toate certificatele solicitate de către petiționar în mod operativ, în aceeași zi.

IV. Dreptul relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova, art. 1 alin. (3)** Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate; **art. 4 alin. (1)** Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu

pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte; **art. 15** Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea; **art. 16 alin. (1)** Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului; **alin. (2)** Toți cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială; **art. 27 alin. (2)** Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară; **art. 54 alin. (2)** Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

4.2 Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, art. 2 alin. (2) Statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau pe orice altă împrejurare.

4.3 Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități din 13.12.2006, art. 1 Scopul prezentei Convenții este de a promova, proteja și asigura exercitarea deplină și în condiții de egalitate a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități, precum și de a promova respectarea demnității inerente a acestora; **art. 3** Principiile convenției sunt: **lit. (a)** respectarea demnității inerente, autonomiei individuale, inclusiv a libertății de a face propriile alegeri și a independenței persoanei; **lit. (b)** nediscriminarea; **art. 4 alin. (1)** Statele Părți se angajează să asigure și să promoveze exercitarea deplină a drepturilor și libertăților fundamentale pentru toate persoanele cu dizabilități fără nici un fel de discriminare pe criteriu de dizabilitate. În acest scop, Statele Părți se angajează: **lit. (e)** să întreprindă toate măsurile corespunzătoare pentru a elimina discriminarea pe criteriu de dizabilitate, de către orice persoană, organizație sau întreprindere privată; **art. 5 alin. (1)** Statele Părți recunosc că toate persoanele sunt egale în fața legii și sub incidența legii și au dreptul fără niciun fel de discriminare, la protecție și beneficiu egal în fața legii.

4.4 Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, art. 1 alin. (1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu; **art. 2 discriminare** - orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți, interese legitime și beneficii ale persoanei sau ale unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile protejate, reale sau presupuse, în afară de cazul în care acestea se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare; **discriminare directă** – tratare a unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile protejate, reale sau presupuse, în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă, în afară de cazul în care aceasta se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare; **art. 3** Subiecți în domeniul discriminării sunt

persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 15 alin. (1)** Sarcina de a proba că fapta în cauză nu constituie o discriminare revine persoanelor despre care se presupune că au comis fapta; **alin. (4)** În urma examinării plângerii, Consiliul adoptă o decizie motivată cu majoritatea voturilor membrilor săi. Decizia Consiliului poate include prescripții și/sau recomandări în vederea asigurării repunerii în drepturi a victimei și a prevenirii faptelor similare pe viitor.

- 4.5 **Regulamentul de activitate al Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2012, pct. 56.** Petiționarul sau, după caz, persoana interesată trebuie să prezinte fapte și eventuale probe care permit stabilirea prezumției existenței unei fapte de discriminare, iar reclamatului îi revine sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare.
- 4.6 **Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, art. 2** *persoană cu dizabilități* - persoană cu deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere/obstacole, pot îngreuna participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane, definiția dizabilității ca termen generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, care denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factorii de mediu și cei personali); **art. 7 alin. (1)** persoanele cu dizabilități pot participa efectiv și deplin la viața politică și cea publică în condiții de egalitate cu ceilalți cetățeni; **art. 8 alin. (1)** persoanele cu dizabilități au dreptul să fie recunoscute, oriunde s-ar afla, ca persoane cu drepturi egale în fața legii; **art. 49 alin. (3)** Persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor pot alege, la cerere, în schimbul compensației prevăzute la alin. (2), dreptul de a importa, o dată la 5 ani, cu scutire de drepturi de import, un mijloc de transport destinat transportării lor, clasificat la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv), indiferent de termenul de exploatare, conform prevederilor Codului vamal, ale Codului fiscal și ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal. Se permite conducerea mijloacelor de transport introduse în condițiile menționate la art. 124 alin. (14) lit. a) din Codul fiscal, art. 28 lit. z) prima liniuță din Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal și art. 20 alin. (4¹) lit. a) din Codul vamal doar de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau de către persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora, în condițiile stabilite de Guvern. Conducerea mijloacelor de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități de către alte persoane decât cele menționate mai sus și fără respectarea condițiilor stabilite de Guvern, pe perioada aflării acestora în posesia și folosința persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, se sancționează conform legislației în vigoare.
- 4.7 **Cod fiscal nr. 1163/1997, art. 5 facilitare (înlesnire) fiscală** – suma impozitului sau taxei nevărsată la buget sub formele stabilite la art. 6 alin. (9) lit. g); **art. 6 alin. (9) lit. g)** facilitățile (înlesnirile) fiscale – elemente de care se ține seama la estimarea obiectului impozabil, la determinarea cuantumului impozitului sau taxei, precum și la încasarea acestuia, sub formă de: - scutire parțială sau totală de impozit sau taxă; - scutire parțială sau totală de plata impozitelor sau taxelor; - cote reduse ale impozitelor sau taxelor; - reducerea obiectului impozabil; - amânări ale termenului de achitare a impozitelor sau taxelor; - eşalonări ale obligației fiscale; **art. 124 alin. (14)** Se scutesc de accize mijloacele de transport, indiferent de termenul lor de exploatare: 1) importate și livrate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor în temeiul prevederilor art. 49 alin. (3) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (reutilate în mod corespunzător), clasificate la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv). Pot beneficia de facilitatea fiscală respectivă atât beneficiarii, cu condiția utilizării mijloacelor de transport menționate exclusiv în conformitate cu destinația lor finală, cât și persoanele terțe care au importat aceste mijloace de transport

către beneficiari. Beneficiarii și persoanele terțe nu pot comercializa, dona, transmite prin moștenire sau orice altă formă de dare în posesie ori folosință, transmite în arendă, locațiune, uzufruct, leasing operațional sau financiar mijloacele de transport menționate. În cazul în care aceste prevederi nu se respectă, sumele TVA, accizele, taxa vamală și taxa pentru efectuarea procedurilor vamale se calculează și se achită de către beneficiar sau de către persoana terță, în funcție de cine a plasat aceste mijloace de transport sub regimul vamal de import, de valoarea în vamă a mijloacelor de transport și/sau de capacitatea cilindrică a motorului la data importului. Prin derogare de la aceste prevederi, după expirarea termenului de 5 ani de la data beneficierii de scutirea respectivă, beneficiarilor din rândul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor li se permite comercializarea mijloacelor de transport.

4.8 **Codul vamal nr. 1149/2000 (în vigoare pentru anul 2020), art. 20 alin.(4¹)** Prin derogare de la prevederile alin. (4), se permite introducerea și plasarea sub regim vamal de import a mijloacelor de transport, indiferent de termenul lor de exploatare: 1) importate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor în temeiul prevederilor art. 49 alin. (3) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, clasificate la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv); Pot beneficia de facilitatea fiscală și vamală respectivă atât beneficiarii, cu condiția utilizării mijloacelor de transport menționate exclusiv în conformitate cu destinația lor finală, cât și persoanele terțe care au importat aceste mijloace de transport către beneficiari. Beneficiarii și persoanele terțe nu pot comercializa, transmite în arendă, locațiune, uzufruct, leasing operațional sau financiar mijloacele de transport menționate. În cazul în care aceste prevederi nu se respectă, sumele TVA, accizele, taxa vamală și taxa pentru efectuarea procedurilor vamale se calculează și se achită de către beneficiar sau de către persoana terță, în funcție de cine a plasat aceste mijloace de transport sub regimul vamal de import, de valoarea în vamă a mijloacelor de transport și/sau de capacitatea cilindrică a motorului la data importului, iar în cazul mijloacelor de transport prohibite, se aplică cota accizului stabilită pentru vîrsta maximă admisibilă. Prin derogare de la aceste prevederi, după expirarea termenului de 5 ani de la data beneficierii de scutire de drepturi de import, beneficiarilor din rândul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor li se permite comercializarea mijloacelor de transport. Modul de introducere, plasare sub regim vamal de import a mijloacelor de transport menționate și de beneficiere de facilitatea fiscală respectivă este stabilit de Guvern.

4.9 **Hotărâre de Guvern nr. 474/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, pct. 6** În cazul în care beneficiarul facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială sau persoana terță nu respectă prevederile art. 103 alin. (96) și art. 124 alin. (14) din Codul fiscal nr. 1163/1997, art. 28 lit. z) din Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal și pct. 11 din nota la anexa nr. 2 la aceeași lege, art. 20 alin. (41) din Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149/2000, sumele TVA, accizele, taxa vamală și taxa pentru efectuarea procedurilor vamale se vor calcula și se vor achita de către cel care a plasat aceste mijloace de transport sub regimul vamal de import, beneficiarul sau persoana terță, din valoarea în vamă a mijloacelor de transport și/sau din capacitatea cilindrică a motorului la data importului, conform prevederilor art. 1275 din Codul vamal al Republicii Moldova. **Pct. 8** În cazurile menționate la pct. 6 organele vamale vor asigura calcularea și încasarea TVA, a accizelor, taxei vamale și a taxei pentru efectuarea procedurilor vamale, cu aplicarea amenzilor și penalităților respective și a altor măsuri de executare silită a obligației fiscale și vamale prevăzute de legislația în vigoare. **Pct. 28** Se permite conducerea mijloacelor de transport introduse în condițiile menționate la art.124 alin.(14) pct.1) din Codul fiscal nr.1163/1997, art.28 lit.z) pct. 1 din

Legea nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal și pct.11 subpct.1) din nota la anexa nr.2 la aceeași lege, art.20 alin.(4¹) pct. 1) din Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149/2000, doar de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau de către persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora, împuternicite cu acest drept în baza certificatului eliberat de către structura teritorială de asistență socială, conform anexei nr. 4 la prezentul Regulament.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele:

- 5.1 Din materialele dosarului, Consiliul reține că urmează să se pronunțe asupra pretensei discriminări indirecte în exercitarea dreptul de proprietate și dreptului de beneficiere de facilități vamale și fiscale la importul vehiculului destinat conducerii/transportării persoanelor cu dizabilități.
- 5.2 Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin. (1) și art. 19 din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (printre multe altele, a se vedea cauza D. H. și alții contra Republicii Cehe par. 82-84, par. 177, cauza Chassagnou și alții contra Franței par. 91-92, cauza Timishev contra Rusiei par. 57) prevăd o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamat atunci când petiționarul/petiționara prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu.
- 5.3 Pentru a institui prezumția discriminării indirecte, faptele invocate trebuie să caracterizeze cumulativ următoarele elemente:
 - a) existența unei reguli, unui criteriu sau a unei practici aparent neutre (cerință care se aplică tuturor);
 - b) care dezavantajează anumite persoane;
 - c) pe baza unui criteriu protejat.
- 5.4 Analizând alegațiile petiționarului și materialele prezentate, Consiliu instituie prezumția discriminării indirecte, reținând drept prevedere aparent neutră acordarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor a dreptului de a importa cu scutire de drepturi de import, un mijloc de transport destinat transportării acestora. Această prevedere însă dezavantajează persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor care nu pot conduce mijlocul de transport, fiind obligată să obțină pentru persoana abilitată cu atribuții de însoțire/îngrijire a acesteia un certificat de împuternicire cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități. Consiliul constată că structura teritorială de asistență socială eliberează certificatul confirmativ doar unei singure persoane privind abilitarea acesteia cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii. Consiliul desprinde că dezavantajul a fost determinat de dizabilitatea petiționarului.
- 5.5 Conform art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei/instituției despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Consiliul urmează să aprecieze existența justificării obiective și rezonabile printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare.
- 5.6 În susținerea poziției, Serviciul Vamal indică faptul că au fost înregistrate 24 traversări a frontierei de stat a vehiculul petiționarului, la volanul căruia se aflau petiționarul, dl FFFF, dl GGGG, dl HHHH sau dl IIII. Prezența diferitor persoane la conducerea vehiculului l-a determinat pe reclamat să conchidă că acesta a fost transmis în uzufruct altor persoane, ceea ce încalcă regulile de folosire a autovehiculului de destinație specială. Drept urmare, Biroul vamal Centru a emis Decizia de regularizare nr.2131 din 23.10.2023, fiind recalculate drepturile de import.

- 5.7 Reclamatul Ministerul Finanțelor susține că se permite conducerea mijloacelor de transport introduse cu facilități fiscale doar de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau de către persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora, în condițiile stabilite de Guvern. Conducerea mijloacelor de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități de către alte persoane decât cele menționate mai sus și fără respectarea condițiilor stabilite de Guvern, pe perioada aflării acestora în posesia și folosința persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, se sancționează conform legislației în vigoare. Ministerul Finanțelor a subliniat că numărul de persoane, care sunt în drept să conducă mijlocul de transport importat cu facilități fiscale pe baza certificatului emis de către structura teritorială de asistență socială nu este limitat. Cu toate acestea, cerința deținerii certificatului este una imperativă, iar scopul acestei restricții constă în garantarea că mijlocul de transport se utilizează conform destinației finale stipulate prin lege. Mijlocul de transport se oferă anume persoanei cu dizabilități ale aparatului locomotor, care poate fi însoțită de altă persoană pe numele căreia este emis certificatul, scopul de utilizare a autovehiculului fiind strict limitat.
- 5.8 Consiliul, analizând în contradictoriu pozițiile verbale și scrise ale părților și raportându-le la circumstanțele cauzei, stabilește că petiționarul, în februarie 2020, a importat mijlocul de transport de model „FORD TRANSIT”, fiind scutit de drepturile de import. De asemenea, se constată că în perioada 2021-2023 au fost înregistrate 24 de traversări ale frontierei de stat, la volanul mijlocului de transport fiind fie petiționarul, fie persoanele care îl însoțeau: FFFF, GGGG, HHHH, IIII. Totodată, Consiliul, examinând extrasul nr. 35/7-3-9710 din 06.11.2023 din sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră, constată prezența petiționarului în mijlocul de transport importat, beneficiar al facilităților fiscale și vamale, în toate cele 24 de traversări ale frontierei de stat. Drept urmare, Consiliul reține că mijlocul de transport a fost utilizat conform destinației prevăzute de art. 49 alin.(3) din Legea nr. 60/2012 și, anume, pentru transportarea persoanei cu dizabilități.
- 5.9 Totodată, Consiliul constată că Biroul vamal Centru a emis Decizia de regularizare nr. 2131 din 23.10.2023, impunând petiționarului achitarea obligației vamale în sumă de 282827,73 lei fără a ține cont că mijlocul de transport era utilizat conform destinației finale. Examinând, Procesul verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 99.23/2-R din 26.09.2023, Consiliul observă că temei de constatare a nerespectării legislației constituie transmiterea în uzufruct a mijlocului de transport. Totodată, art. 604 din Codul civil prevede că uzufructul este dreptul unei persoane (uzufructuar) de a poseda și folosi pentru o perioadă determinată sau determinabilă bunul unei alte persoane (nuda proprietar) și de a culege fructele bunului, întocmai ca proprietarul, însă cu îndatorirea de a-i conserva substanța. Analiza circumstanțelor cauzei, denotă faptul că petiționarul nu a transmis persoanelor care-l însoțeau dreptul de posesie și folosință asupra mijlocului de transport, dar doar erau împuterniciți să conducă mijlocul de transport în prezența acestuia. Astfel, Consiliul constată că nu a existat o încălcare a art. 20 alin.(4¹) din Codul vamal în vigoare pentru anul 2020, petiționarul utilizând mijlocul de transport exclusiv în conformitate cu destinația lui finală - transportarea persoanei cu dizabilități.
- 5.10 În aceeași ordine de idei, Consiliul observă că circumstanțele particulare ale cazului, denotă netemeinicia susținerilor Serviciul Vamal cu privire la faptul că vehiculul la traversarea frontierei de stat a fost condus de alte persoane neautorizate fapt care obligă autoritatea publică să revoce facilitățile (înlesnirile) fiscale, or din aspectele comunicate de petiționar în cadrul ședinței de audieri, Consiliul denotă existența situațiilor când persoana cu necesități speciale, în virtutea stării sale de sănătate, nu poate de sine stătător sau prin intermediul persoanelor terțe autorizate să dispună de vehiculul său, iar în lipsa probelor care demonstrează că vehiculul ar fi fost utilizat de alte persoane în lipsa petiționarului sau în alte scopuri pentru care bunul a beneficiat de facilități (înlesniri) fiscale pentru vehiculele

- destinate utilizării sau transportării persoanelor cu dizabilități locomotorii, nu generează obligația autorităților vamale de revocare a acestor scutiri.
- 5.11 De asemenea, petiționarul a deplâns faptul că certificatul de împuternicire cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități, respectiv cu dreptul de a conduce mijlocul de transport importat, este eliberat de structurile teritoriale de asistență socială unei singure persoane, fapt ce plasează persoana cu dizabilități într-o situație de permanentă dependență față de aceasta. Or, în situația în care persoana împuternicită cu atribuții de însoțire/îngrijire a fost în imposibilitate de a însoți petiționarul la medic în România, ultimul a apelat la o altă persoană decât cea indicată în Certificatul confirmativ privind abilitarea persoanei cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii, fapt ce a dus la întocmirea Procesului verbal de reverificare a declarațiilor vamale nr. 99.23/2-R din 26.09.2023 și ca consecință a Decizia de regularizare nr. 2131 din 23.10.2023.
- 5.12 Referitor la abordarea restrictivă că Certificatul confirmativ poate fi eliberat unei singure persoane, Consiliul notează că, potrivit prevederilor pct. 28 din Regulamentul cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 474/2016, se permite conducerea mijloacelor de transport introduse în condițiile menționate la art. 124 alin. (14) pct. 1) din Codul fiscal nr.1163/1997, art. 28 lit. z) pct. 1 din Legea nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal și pct. 11 subpct. 1) din nota la anexa nr. 2 la aceeași lege, art. 20 alin. (4¹) pct. 1) din Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149/2000, doar de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau de către persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora, împuternicite cu acest drept în baza certificatului eliberat de către structura teritorială de asistență socială, conform anexei nr. 4 la prezentul Regulament. Examinând prevederile pct. 28, Consiliul reține că textul acestuia operează cu sintagma „persoanele abilitate cu atribuții de însoțire/îngrijire a acestora”, respectiv limitarea expresă a numărului de persoane cărora le poate fi eliberat certificatul confirmativ privind abilitarea cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii nu rezultă din textul pct. 28 al Hotărârii Guvernului nr. 474/2016. Totodată, examinând modelul Certificatului confirmativ privind abilitarea persoanei cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii (eliberat persoanei care însoțește/îngrijește o persoană cu dizabilități locomotorii), care se conține în anexa 4 la Regulament, Consiliul notează că utilizarea în titlul documentului a sintagmei „(eliberat persoanei care însoțește/îngrijește o persoană cu dizabilități locomotorii)” a fost în măsură să determine o interpretare restrictivă de către structura teritorială de asistență socială, certificatul fiind eliberat unei singure persoane.
- 5.13 Reieșind din cele menționate, Consiliul concluzionează că abordarea conform căreia Certificatul confirmativ privind abilitarea persoanei cu atribuții de însoțire/îngrijire a persoanei cu dizabilități locomotorii, care conferă acesteia inclusiv dreptul de a conduce mijlocul de transport importat cu aplicarea facilităților fiscale și vamale, dezavantajează persoanele cu dizabilități locomotorii și subminează autonomia acestora, întrucât le plasează într-o situație de dependență față de o altă (singură) persoană.
- 5.14 Așadar, analizând detaliat toate circumstanțele cauzei, Consiliul conchide că prin revocarea facilităților fiscale și vamale petiționarul, în calitate de persoană cu dizabilități locomotorii, este limitat în raport cu alte persoane în exercitarea dreptului său de proprietate și dreptul de a beneficia de scutiri fiscale și vamale, or prin impunerea în achitarea deplină a obligațiilor de import asupra mijlocului de transport sunt încălcate prevederile art. 49 din Legea nr. 60/2012, care și recunosc acest drept.
- 5.15 Consiliul ține să evidențieze că acordarea unor beneficii legale pentru anumite categorii de persoane, nu permite autorităților să limiteze unilateral exercitarea acestor drepturi sau beneficii legale, în afară de cazul în care acestea se justifică în mod obiectiv și rezonabil,

printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare, fapt care la caz nu a fost constatat de Consiliu.

- 5.16 Consiliul amintește că conceptul de egalitate și nediscriminare a persoanelor cu dizabilități, urmează a fi interpretat ca fiind încadrarea ultimilor în raporturile sociale în așa fel încât dizabilitatea acestora să nu constituie un impediment în participarea la raporturile sociale

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1, 2, 3 și art. 15 alin. (4) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, coroborat cu pct. 61, 65 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă discriminarea indirectă pe criteriul de dizabilitate.
2. Pentru prevenirea situațiilor similare pe viitor, Consiliul recomandă Serviciului Vamal aducerea la cunoștință, despre constatările din prezenta decizie tuturor angajaților implicați în procedura de control asupra verificării corectitudinii acordării scutirilor vamale și fiscale și a respectării destinației finale.
3. Pentru prevenirea situațiilor similare pe viitor, Consiliul recomandă Ministerului Finanțelor inițierea în cadrul autorităților subordonate a procedurilor de instruire cu privire la prevenirea și combaterea faptelor de discriminare în exercitarea sarcinilor de serviciu.
4. Pentru prevenirea situațiilor similare pe viitor, Consiliul recomandă Ministerului Finanțelor și Ministerului Muncii și Protecției Sociale să inițieze modificarea Hotărârii Guvernului nr. 474/2016 și anexele la acesta, în vederea asigurării persoanelor cu dizabilități a posibilității conducerii mijlocului de transport importat de către cel puțin două persoane însoțitoare.
5. Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal și Ministerul Muncii și Protecției Sociale vor notifica Consiliu, în decurs de 30 de zile din momentul recepționării prezentei decizii, cu privire la acțiunile întreprinse pentru implementarea recomandărilor formulate.
6. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
7. Decizia poate fi contestată, în decurs de 30 de zile de la data comunicării, direct la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3, fără respectarea procedurii prealabile.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Carolina BAGRIN – membră

Gheorghina DRUMEA – membru

Victorina LUCA – membră

Andrei LUNGU – membru